Pařížský deník
26. 10. 2005
Odjezd ve čtyři odpoledne. Byl jsem tam už v 15.20, nemohl jsem se dočkat. Účastníci zájezdu byli lidé různého věku, od dědoušků a stařenek přes mladé dvojice až po rodiče s dětmi (tedy děti ve věku 15 – 18 let). Průvodkyně byla sympatická mladá dívka, v Plzni přistoupila starší paní (to byla průvodkyně naší půlky).
Přejezd přes hranice do Německa byl hladký (jeli jsme přes Mannheim, Saarbrücken, ve Francii přes Méty, Remeš (Metz, Reims), ani jsme si toho nevšimli. Rozvadov se z německé strany menuje Waidhaus.
A pak dál po dálnici. Na videu běžel film o Paříži, pak Amélie z Montmartru – lidi to moc neuvítali, ale je to hezký. Pak se už šlo spát, ale nějak mi to nešlo. Jen jsem se vrtěl, budil slečnu vedle sebe. Ne a ne usnout. Neměl jsem kam dát nohy (i když jsem malej), pak mě začalo bolet levé koleno, záda, za krkem. Usnul jsem tak třikrát po 15 – 20 minutách.
V 5.00 ráno jsme se na hoďku zastavili u pumpy před Paříží, vyčistil jsem si zuby, trochu se opláchl, dal si kafe a pak rajskou v kelímku z automatu (rajská docela šla, udělala mi po té probděné noci dobře). V šest hodin jsme vyrazili do Paříže a doprava u začala houstnout. Srandovní bylo, že v té tmě nám průvodkyně vyprávěla, co kde je za pamětihodnost. Dojeli jsme na náměstí Etoile, objeli oblouk a dojeli na Place de la Concorde. Ještě nám něco řekla o Tuireliích a jeli jsme na Trocadero. Tam nás vysadili z autobusu. Prošli jsem mezi muzei a uviděl jsem panoráma s Eiffelovkou. Začalo svítat, přes ještě tmavě modrou oblohu se táhly pruhy rudě nasvětlených mraků, domy se pomalu rýsovaly ve světle. Bylo to nádherný – teď jsem skutečně v Paříži.
Měl jsme sraz až v 8.45 a měli jsme jít na Eiffelovku. Skočil jsem si na další kafe a croissant do první kavárny, která se namanula. Františci snídali to stejné, popíjeli kafíčko. Nějaký asiat si dával pivko a žertoval s vrchním. Sranda, pohoda. Kafe výborný, po všech těch instantních sračkách. Koupil jsem si ještě bagetu a vyrazil k věži. Na fotkách jsem ji viděl mockrát, také ve filmech atd. Ale jaká je to stavba, jsem si uvědomil, až jsem stál pod ní. To se nedá popsat. Je to obrovský. Televizní věž na Žižkově je stejně vyoká, ale ten pocit mohutnosti jsem tam nikdy neměl.

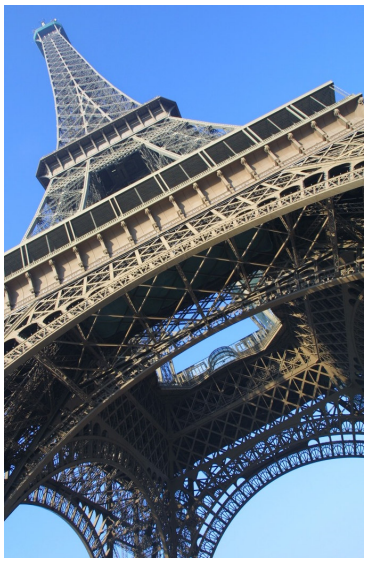

S odstupem si uvědomuji, že moje představa o velikosti něčeho byla zformována v malých poměrech tady u nás. V Paříži – a vůbec ve Francii - jsou pojmy jako že je něco veliké, mohutné, rozlehlé atd. pojaty v jiných dimenzích. Všechny vzdálenosti jsou daleko větší, než jsem byl zvyklý v Praze, ale třeba i ve Vídni.
Na Eifelovku se mi nechtělo, je to moc turistické. Také se tam začala shlukovat spousta lidí a to já nemusím. Trpím ztrátou soukromí, lidi mi trochu vadí (proto učím – cha cha).
Domluvil jsem se s průvodkyní, že se uvidíme v jednu před Invalidovnou a pro jistotu jsem si ještě napsal, že máme sraz v 17.30 u Pantheonu (pak bychom měli jet do hotelu). Vyrazil jsem přes park u Eiffelovky, minul sousoší a stavbu Ivana Theimera – stavba něco jako antický chrám a sousoší věnované výročí vyhlášení deklarace práv člověka (1789). Je to taková postomderní koláž motivů, pěkně provedených a navíc s různými vtípky. Vedle sousoší byly i nějaké jakoby antické nádoby odlité do bronzu. Držadla byla vytvarována zcela realisticky do podoby hadů. Části soch byly pokryty drobným reliéfem, což byl text deklarace (asi nějaká mechanická reprodukce původního textu). Připadalo mi to, jako když se otisklo vydání novin do papírové matrice (tady to ovšem bylo pozitivní a reliéfně vystupovalo nad povrch).

Minul jsem vojenskou školu a Invalidovnu (ty prostory, ta nádvoří! – mělo tam být ubytováno 6 000 veteránů) a vešel do Rodinova muzea.

Rodin – síla! Brána pekel odlitá do bronzu. Desítky soch a nápadů – něco dělal pro jiný účel, ale hodilo se mu to do brány a tak to tam umístil.

V zámečku, který vlastnil, jsou i vaianty uspořádání Brány – hlavní téma měl být kříž, nad ním měl sedět Myslitel. K tomu zahrada s dalšími sochami. V zastřešené části varianty mramorů – třeba třikrát Hugo. Pokaždé jinak a pokaždé skvělé. V zahradě varianty k postavám Občanů z Calais. Vždycky mi splývali ve skupinu, ale tady stály samotné osoby. Byli to konkrétní lidé, historie zachovala jejich jména. Rodin si je všechny pojmenoval. Tolik variant. Ta poctivost!
V zámečku jsou varianty umístění na zemi i na podstavci – vždycky jsem si myslel, že to chtěl bez podstavce. Celé to umocňuje tenhle teplý podzim, slunce prosvětluje zežloutlé listí, padá na sochy, hraje si na nich se stíny.
Uvnitř další varianty, třeba Hugo 3x v bronzu (myslel jsem, že ho udělal jen v mramoru). Spousta menších mramorů, akty, často v dost erotických polohách (nemyslím jen Milence –

vypadají jako několi okamžiků před milováním). Ale ten mramor zpracovaný v měkkých formách celé téma zjemňuje. Krásná je Danae – jemné křivky boků a zad, vlasy splývají ve vlnách podobných vodnímu živlu. (že by tam byla nějaký souvislost? Danae oplodnil Zeus v podobě zlatého deště, otec ji zavrhl a v kovové truhle vypustil na moře. Není to jen moje konstrukce?). Sochy vystaveny s malbami E. Carriera – byl Rodinovi v mnohém dost blízký. Taky tu vystavují sochy, které sochař vlastnil – Buddha, starý Egpt, antická kamenná torza.
A taky varianty Balzaka. Od realistických (dokonce jako pěkně obézní akt) až po ten radikálně nový, kterého máme v Praze. To je vlastně kubismus před kubismem – Rodin nakousl spoustu témat, která pak rovinuli sochaři XX. století.
Pěkně mě to vyčerpalo. Skoro jsem už nechtěl ani nikam jít.

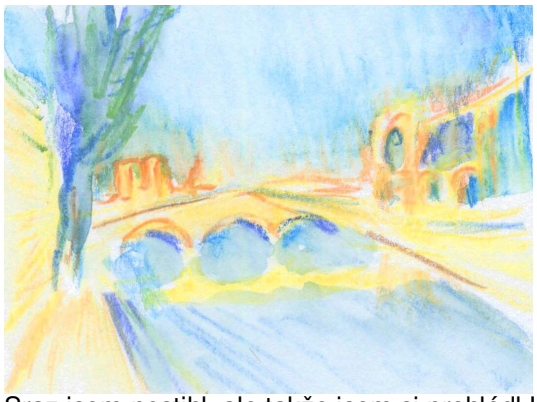

Ale vyrazil jsem. Nejdřív do Musea d´Orsay, kde jsem chtěl uplatnit svou novinářskou průkazku, ale nešlo to, tak jsem se šel podívat k Notre Dame. Procházka po nábřeží byla v tom pohodovém dnu velmi příjemná. ale ještě hezčí to bylo hned u Seiny. Voda, pablesky slunce a lodě – to asi musel vidět Lhoták, myslím že pro pár obrazů (černé lodě s červenými pruhy) čerpal inspiraci v Paříži. Přes mosty se tyčí věže Notre Dame, nakreslil jsem si to dvakrát, pokaždé z jiné strany řeky. Od Notre Dame jsem přešel k Tuireliím, zkusil jsem výstavní síň naproti Oranžérii, ale výstava mě nezaujala, odešel jsem. Aspoň se setkám s ostatními u Invalidovny.
Sraz jsem nestihl, ale takže jsem si prohlédl Invalidovnu sám. Koupil jsem si třídenní permanentku na výstavy (36 Euro, ale vyplatilo se to) a procházel jsem tímhle obrovským barákem. Staré doby odbyli –

žádní rytíři, žádná brnění a modely hradů. To jsme měli ve vojenském muzeu lepší. Za to Napoleon – to bylo něco. Uniforma kdejakého poskoka tam měla svou vitrínu. Ke konci jsem to ani nevnímal. A potom ty obrazy – Napoleon tady, támhle jeho generálové… hrozný. Blbnou tady s Napoleonem jako Rakušáci s Franzem Josefem. Na toho chlapa jsem narazil ještě jednou, když sem procházel pod arkádami v prvním patře. Stojí tam na zábradlí a v nadživotní velikosti vypadá jako fantom.

Pak první světová a druhá válka – největší osobnost samozřejmě de Gaulle. Už jsem nemohl, tak jsem se šel podívat do kostela. Tam mě to přešlo. Já mám ten jejich klasický barok rád. Ono to totiž není přeplácané. Jacques Germaine Soufflot to udělal hezky, kupole je sice zvenku pozlacená (v podvečer se krásně leskne do daleka), ale jinak je to takové skromné. Uvnitř visí omšelé trofejní prapory a jinak nic. Bonapartovu hrobku jsem nenašel, ale ani mi to nevadilo.

Byl čas vyrazit do Musea D´Orsay. Fronta tak na dvě hodiny, naštěstí jsem s permanetkou mohl bočním vchodem a pak to šlo rychle. Barák je obrovský, jako všechno tady, je to bývalé nádraží. Uvnitř to překopali, vystavěli nové kamenné zdi, do nich díry, na tom visí lanka s háčky na obrazy. Praktické, vtipné. Uvnitř sochy XIX. století, děs, hrůza, patos a šestkrát převařená řecká inspirace. Až teda na Carpeauxe – v tom je vtip a něha. Téměř všechny jeho sochy se usmívají, přirozně pohybují, nebo tančí.

Začal jsem zleva barbizonskými. Cením si Milleta, Sběračky klásků nejsou kýč, je to jemně namalováno. Daubigny – zimní krajina v pastách, maloval živelně, s chutí, evidentně ho to bavilo, stejně tak jako Theodora Rouseaua. Proč mám rád Corota? Asi proto, že nikdy nebyl popisný.

V Louvru má ale lepší věci. V údivu hledím na Courbetův Ateliér – to je OBROVSKÉ plátno, řekl bych tak 4x7 metrů. Podobně Pohřeb v Ornans – postavy v nadživotní vlikosti. Na to je každá reprodukce slabá, to se nedá vystihnout, to se musí vidět! Manet, Snídaně v trávě – zajmavé, jak mu perpektivně nevycházelo pozadí – že mu to nevadilo?

A samozřejmě impresionisté – hodně se mi líbil Sisley. Ty jeho černé lodě s červeným pruhem, to je nápad, který kopíroval nejen Lhoták, před ním už Chittusi a pak Karel Černý. Monet před Monetem – realistické, tmavé obrazy. Asi jako Antonín Slavíček před Slavíčkem. Makové pole – rudá v nádechu fialové. Hezké…věrné…mám tu zkušenost také. Pissaro – taková poctivost, pořád přemalovával, dokud to nebylo ono. Ty pasty na pastách!

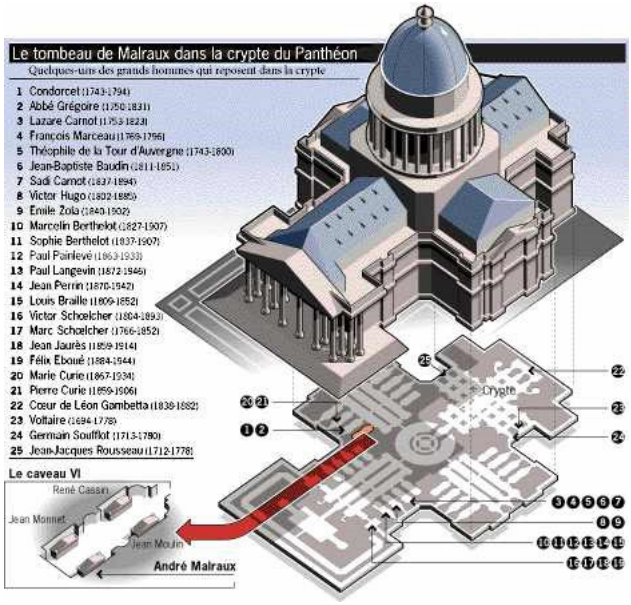

Chavannes – Chudý rybář, krásné, návrhy fresek – decentní, vyvážené. Symbolista jako Gustave Moreau – ale to bylo něco jiného. Moreau – surrealista před surrealisty! Iason a Medea, síla. Má v Paříži muzeum, musím se tam příště podívat.

A už toho mám dost. Za hodinu máme sraz u Pantheonu, tak tam pojedu MHD, už mě bolí nohy. Neměl jsem jízdenku na autobus a tak jsem se svou lámanou angličtinou ptal nějakého penzisty, kde se to dá koupit. Říkal mi, že buď v metru (ale široko daleko žádná stanice) a nebo přímo u řidiče. Ale že je to drahé. Nakonec se slitoval a lístek mi dal. Peníze nechtěl, má prý slevu (carnet). Až teď, když to píšu, jsem si vzpomněl, že jsem kdysi koupil jízdenku do metra nějakému Němci, který si neporadil s naším automatem. Takže se mi to po letech vrátilo.

Dojel jsem k bulváru Saint Michele, míjeli jsme kostel st. Germain-des-Pres (musím se tam vypravit, až tu budu příště) a vystoupil jsem u Sorbonny. Kostel je kupodivu malý (příjemně malý), ale dovnitř

ani do univerzity se nedosteš. Hlídají to stráže jako kampus a pouští jen na průkazky. Narazil jsem na druhou půlku party s mladou průvodkyní a vyšli ten kousek k Pantheonu. Je to pěkná stavba, jaksi vyvážená. Uvnitř ale hrůza – po stěnách samé výjevy z francouzské historie, velké plachty samých patetických válečníků. Nejlepší byla tři plátna od Chavannese, ale i to byly v kontextu jeho tvorby spíš slabší věci. V kupoli zavěšeno kyvadlo (Foucaltovo). Počítal jsem dobu rozkyvu a vycházelo mi to na osm vteřin. No, možná počítám moc rychle, ale i tak to bylo impozantní, jak se závaží pomalu neslo vzduchem, na chvíli zastavilo v mrtvém bodě a rozvážně pokračovalo nazpátek. Lano bylo zavěšeno ve výšce snad 80 metrů, proto ten dlouhý rozkyv. Tady si Foucalt ověřoval otáčení země, ale už si nepamatuji jak. Fyziku jsem měl naposledy před 31 lety.
V podzemních výklencích, ve velmi skromných klasicistních náhrobcích, jsou uloženi francouzští velikáni. Vicor Hugo, společně s oběma Dumasy. A další – třeba Monge (tuším že matematik, Mongeova rovina…taky jsem to viděl naposledy před 31 lety).Vedle náhrobků umístěny panely s údaji. A teď jsem se nasral. Proč je to jen francouzsky? Že mají nápisy v galeriích jen francouzsky, už jsem už rozdejchal, co taky nadělám, ale tohle je něco jiného. Takže jsem se nic nedověděl.
Vyšl jsem ven, slunce už stálo docela nízko a zlatilo střechy a bylo nádherně teplo. Rychle jsme naskákali do autobusu, stál totiž na zastávce MHD a vyrazili do hotelu. První půlka bydlela v centru, vyložili jsme je přímo na hlavní za šíleného provozu. To si člověk ani nedovede představit.

Poznámka k provozu – je to tu neskutečný. Takové zácpy jsem zatím neviděl. Auta jedou krokem několik kilometrů. Jezdí se tu dost odvážně, ale řidiči dodržují červenou. Chodci na červenou nedbají a navíc přecházejí ulici, kde je zrovna napadne. Kupodivu jsem za celou dobu neviděl bouračku, jen pár aut mělo pomuchlané nárazníky. Jezdí se tu v peguotech, renaultech, smartech, občas nějký diplomatický medvěd. Málo japonských aut, fordy nebo americká auta vůbec ne. I když jsem jednou viděl tereňáka lexus, ale to byla fakt výjimka. Jezdí se hodně na motorkách, ale samé neznámé značky, hodně skútrů – to je v tom provozu velmi praktické. Parkují všude, i tam, kde nemají – a tak je občas kontrolují policajti. Bavil jsem se, když jsem viděl docela obézní černou policistku na motorce, jak buzeruje nějakého řidiče.

My jsme bydleli o kousek dál, v hotelu Printania na rue D´Avron 111. Ujet těch pět kilometrů (víc to teda nebylo) nám trvalo skoro 45 minut. Pěšky bych tam byl snad rychleji. Podle průvodkyně to měla být dobrá čtvrt. Spíš končila ta stará zástavba a za námi se už tyčil nějaký mrakodrap a obrovský obchoďák carefour. Vedle hotelu měli nějací Turci krámek s kebabem, a vůbec tam bylo dost černých. Ale aby to nevyznělo nějak rasisticky – prostě tu jsou a dělají si svoje. V muzeích a galeriích byla většina obsluhy černá nebo asiati, v obchodech černošky, některé i docela hezké.

Poznámka k ženským
Nějak se traduje, že jsou ty Pařížanky hezký a že se umí obléct, ale já teda nevím. Naše holky mi snad připadají hezčí. A že se umí obléct? Téměř všechny mají dost skromné oblečení, sice elegantní, ale nic moc. Nejlépe oblečené byly Italky, pak snad Japonky, i když jejich některé kombinace byly dost divoké nebo nesourodé. Naše holky rozhodně nezůstávají pozadu. Zase je fakt, že obézní ženskou jsem tam neviděl (pokud to ovšem nebyla nějaká česká mamina).

Hotel byl lehce špinavý, koberec na schodech neviděl vysavač celé měsíce. V pokoji čisto, podlaha vlnitá jako golfové hřiště a mírně pohyblivá. Tapety bych snad přilepil i já lépe, rozhodně aspoň tam, kde měly být. Vana lehce ucpaná, voda teplá tekla snad až po půl hodině. No neva, vysprchoval jsem se i ve studené, potřeboval jsem to jako sůl. A pak ještě jednou teplou. Spolubydlící, pan Milan Paleček se ztratil někde u Invalidovny, ale uměl francouzsky a tak se doptal. Přišel chvilku potom, co jsem se ubytoval. Prohodili jsme pár slov, dali panáka ferneta a vyrazili na kutě. Teda – já ještě s panákem v ruce jsem se podíval z balkónku (bydlíme v šestém patře a tak jsme měli trochu rozhled). Pod námi dopravní cvrkot, světla aut prosvěcovala koruny stromů rostoucích na chodníku. Vypadalo to jak obraz od Pissara (Montmartre v noci, 1863). A pak už jsem šel spát – od osmi do půl sedmé. Jako mimino. Já prostě spát potřebuji.

28. 10.
Vzbudil mě pan Paleček, který už delší dobu nespal a tak vyrazil na kafe do protější kavárny.

Recepční mu zamkl a šel se pomilovat s pokojskou (aspoň to tak Paleček podal). Tak musel prolézt oknem schovaným za automaty na pití. Prý by ho to nenapadlo, ale předtím zamířil do hotelu nějaký párek nalitých Anglánů. Tak to jen zopakoval po nich. Po mírné snídani (kafe, croissant a houska) jsme o půl osmé vyrazili do Fontainebleau. Provoz byl už pěkně hustý, ale z města to šlo. Kolem Paříže je to jen placka, viděli jsem jen pole a občas krávu, taky tábor motorizovaných cikánů a za hodˇku jsme dojeli do F. Zámek vznikal dlouhou dobu, ale za Františka I. získal koncepci, která vydržela ještě dvě stě let. Zařízení se dochovalo docela v dobrém stavu, za revoluce se toho ani moc nerozkradlo a tak to nebyly jen prázdné pokoje. No prázdné – spíš přeplácané – na stropě štuk, zlato, obložení vyřezávané, tapety… Prostě klasický zámek. Hezké bylo muzeum zámeckého divadla a knihovna, baletní sál a přijímací salon. Jinak teda nevím. Blbosti jako stolek, u kterého Napoleon podepsal abdikaci, pokoje císařovny… No nevím. Přesunuli jsme se do Versailles. Věděl jsem, že je zámek velký, ale to, co jsem viděl, mi vyrazilo dech. Zámek se z jednoho místa nedal obhlédnout. Prostě obrovské dílo. Uvnitř OBROVSKÉ pokoje, kde bydlel Louis XIV., kde přijímali, kde se odbývalo ranní vstávání za přítomnosti šlechty a služebnictva. Ten se ani nevys…, aby za ním někdo nestál. Spousta obrazů LXIV., Ludvík tak či onak – ale zase jsem rád, že jsem viděl některé originály, třeba od Hyacintha Rigauda.
Ve Versailles bydlel také Bonaparte, tak jsou tam i památky na něj – korunovace Marie Louisy od Jacquesa Louise Davida. Přísaha na orly, Napoleon tak či onak. Děs a hrůza – taková pompa, vlezdoprdelismus. A to David začínal jako revolucionář! Pak zase obligátně přeplácané pokoje. Těšil jsem na zrcadlový sál, ale bohužel se opravuje. Viděli jsme z něj sotva třetinu, ale zase byly ty opravované části zepředu opatřeny zrcadlem. Tam se odrážel ten zbytek a tak jsem si mohl udělat aspoň trochu představu, jak je to velké. Délka 80 metrů, šířka 17, výška tak 20. Všude štuky a na stropě fresky, hlavně od le Bruna. samá pompa a oslava LXIV. To se potkali dva megalomani – Ludvík a Charles le Brun, ti to rozvinuli.

Zámek stojí na kopečku, svažuje se k dalšímu dílu – fontánám a velkému kanálu (ten má na délku tak dva kilometry). Šílené rozměry! Je to fakt ohromující. Ani se nedivím, že většina evropských potentátů chtěla něco podobného a mnozí se o to aspoň pokoušeli (s různým úspěchem). Ale nic tak velkého nikde nestojí – takové prostory se těžko daly najít a na vybudování by byla potřeba obrovských prostředků. Na to nikdo neměl.
Ještě jsem s Palečkem navštívil velký a malý Trianon. Velký není nijak rozměrný, dalo se tam žít (asi proto sem utíkala markýza de Pompadour) a malý je vyslovně příjemný.
Vyrazil jsem vláčkem do Paříže, protože se mi nechtělo čekat další dvě hodiny na ostatní. Ochotná slečna mi vysvětlila, kam mám strčit jízdenku, protože jsem těch otvorů v automatu našel víc a nevěděl, kudy kam. Za dvacet minut jsem byl v Paříži (autobusem to trvalo víc jak hodinu). Chtěl jsem vystoupit na La Défense, abych mohl jet metrem do Centre Pompidou, ale pak jsem si to rozmyslel. Konečná byla na Gare Saint Lazarre, to jsem chtěl vidět. Vždyť to nádraží maloval už Monet. Jeli jsme širokým obloukem, v jedné chvíli jsem viděl nádherné panorama – vlevo mrakodrapy La Défense, Montmartre s katedrálou Sacré Couer a vpravo Eiffelovka. Nádraží St. Lazarre zastřešeno jako hlavní, jinak se od dob Monetových nic nezměnilo. Všude hluk a spousta lidí, bezpečnost zajišťoval osamělý vojáček v maskáčích s krátkým samopalem přes rameno.

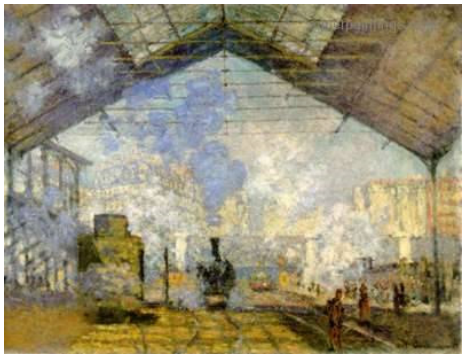

Zeptal jsem se na informacích na trasu k Centre Pompidou. Paní byla ochotná, řekla mi stanici, kde musím vystoupit, ale s tak strašnou výslovností, že jsem rezignoval. Když viděla, jak se nešťastně tvářím, napsala mi to na papír a ještě mi

dala mapu MHD. Ono je to metro v Paříži trochu složitější, musíte znát konečnou na trase, kam jedete. Jenže, kdo si má pamatovat ta jejich jména. Samozřejmě jsem to spletl, ale pak jsem správně přestoupil a bylo to v pohodě.

Poznámka
Vchod do metra vede přes turniket, který se za vámi po chvilce uzavře. Toho využívají místní neplatiči, kteří i vyčíhnou chvilku, kdy někdo prochází – přeskočí otočné tyče a rychle se za vás zasunou, aby se jim dveře turniketu nezavřely. Taky mi jeden takový sportovec málem skočil na záda. Metro stavěli už na konci XIX. století a tak je to dost skromné – také trošku špinavé, oni si na pořádek moc nepotrpí. Nástupiště jsou úzká a přechod z jedné linie je někdy pěkná procházka. Novou stanici jsem viděl jen jednu, stěny vyzdobili veselými keramickými motivy a vypadalo to trochu lépe.

Továrna na umění, Centre Pompidou, je fakt továrna – zvenčí samé roury od vzduchotechniky a sítí. Hnusný. Ale hala v přízemí je ještě horší – vypadá to jak na hlaváku. Moře lidí, kravál, do toho neony, které označují vchod ke expozicím. Vyjel jsem po eskalátoru do šestého patra a trochu mě to smířilo s touhle stavbou. Pojízdné schody jsou umístěny v průhledných tubusech vně stavby a tak jsem měl během jízdy možnost koukat na pařížské panorama. Notre Dame je tak blízko… Shlédl jsem výstavu o Velkém třesku v umění, na Dada se muselo platit zvlášť a to se mi už nechtělo. Big Bang ukazoval všechny podněty moderního umění od kubismu po dnešek. Byly zde vystaveny knihy, které zásadně ovlivnily myšlení umělců – zapsal jsem si jen Pana Testa od Paula Valéryho, od Michela Butora Modification.
Co jsem viděl – můj první Mondrian: bílá je namalována kolem černé, to není natěračská práce. První Max Ernst, druhý a třetí Dalí (klavír se šesti Leninovými hlavami), první Magritte. Potěšilo, že je tam náš Zdeněk Sýkora, fotky od Jaromíra Funkeho a pornografické koláže od Štýrského (s varováním ať na to nekoukají děti, cha cha). Výstava končí tématy Revolta, Revoluce, Konec historie a Smrt. Na stěně vidím Malevičův Černý kříž a to je konečná. Dál už nemůžu. Bolí mě v levém boku, pravá kyčel a začínají mě bolet uby. Nejvyšší čas přestat.
Sjel zase do přízemí, s každým patrem se snižoval rozhled až jsem sál zase na šikmém náměstíčku před fabrikou na umění. Mimové a kejklíři tam bavili polehávající lidi. Sedl jsem si na schody, najedl a odpočinul si. Koukám, že vedle fabriky je zrekonstruovaný ateliér mého oblíbeného sochaře Constantina Brancusiho. Dvě místnosti, do kterých jsem mohl nahlédnout přes okna. Sochy, skicy, nářadí, malá kovářská výheň a na dřevěném patře postel, kde spal. To bylo všechno Taková skromnost. „Žít jako žebrák, pracovat jako otrok, rozhodovat jako král.“ Spousta soch v měřítku, které bych nepředpokládal – Kohout měřil snad tři metry.

A pak už jsem vyrazil do hotelu. Sjel jsem kus metrem, jenže jsem se zase spletl a vylezl až na Saint-Mandé. Tak jsem si říkal, že se projdu – jenže tady ty vzdálenosti jsou trochu větší. Trvalo mi hodinu a půl, než jsem došel k Printanii. Cestou jsem nakoupil nějaké sýry, paštiku a víno, minul Place de la Nation a pak zase bloudil. Podle mapy bych měl dojít k Rue D´Avron, ale ulice končila na nějakém náměstíčku, ze kterého vedly tři cesty (jako v pohádce:“Dáš-li se prostřední…“). Pak mi to došlo. Mapa prostě nebyla přesná, Francouzi jsou lemplové. Vyrazil jsem tak nějak přibližně – a hotel jsem našel.
Sprcha, panák, bageta a bylo fajn. Nakreslil jsem si pohled z okna hotelu, abych měl i něco jiného než rychlé poznámky a náčrtky v bločku.

29. 10. 2005
Po snídani jsme vyrazili k Notre Dame. Sice pod mrakem, ale teplo. Udělal jsem si zase vlastní program. Zamířil jsem k Justičnímu paláci, k Saint Chapelle. Ivana Motýlová mi říkala, že je krásná – to nevím, bylo stále pod mrakem a tak se nerozsvítila, v kapli vládlo příšeří. Ale ty elegantní sloupy a velká prosklenná okna, to pěkné bylo. Zamířil jsem k Picassovu muzeu, což je kousek. Vedle stálých exponátů zde prezentují tematicky zaměřené výstavy, tentokrát s námětem kresby. Bylo fakt důkladné, od dětských (ale už dokonalých) kreseb přes secesní až k posledním věcem. K tomu sochy, náčrty k sochám. A těch variant – ke všemu. Kubismus byla cesta, ne nápad. Než namaloval Slečny z Avignonu, to bylo variant postav a tváří. Krásně dokumentováno, jak si formy zjednodušoval, abstrahoval, než to bylo ono. Co on vlastně maloval a kreslil? Většinou lidské postavy, akty, portréty. Pořád, dokola. Někdy nějaké zvíře (býk, ovce, holubice atd.) a to je vlastně všechno. Ale dělal to s takovou invencí a vynalézavostí, že to ohromuje.

A byl čas jít do Louvru. Vešel jsem přes Cour Carré a zamířil k pyramidě (děsná stavba). Na druhou stranu je fakt, že díky tomuhle monstru mohli mezi křídly Louvru vytvořit vstupní prostor, kde se vyřídí vstupné, návštěvníci si odloží atd. Ale na povrchu už nic být nemuselo. Louvre je OBROVSKÝ. Na to bych potřeboval tak týden, ne-li víc.
Znechucen ze sochařství XIX. století utíkám k sochám Mezopotámie. Chamurapiho zákoník – černá stéla pokrytá drobným klínovým písmem. Tetramorfní tvorové, králové, bojovníci… Následuje barokní francouzská malba – opět démon Charles le Brun. Na to se nedá dívat. Další démon – Rubens. Celý Medicejský cyklus. Děs a hrůza, ty tlusté a prdelaté ženské, to bylo moc. Ale někteří Holanďani byli skvělí. A pak Vermeer van Delft – Krajkářka a Geograf. Překvapivě malé rozměry, první menší než A4, druhý jen o trochu větší než A3. Rembrandt – lidský. Antické sochařství, překvapivě dnešní. Africké sochy – jen procházím. A další a další… Už nemůžu. Tak ještě Mona Lisa a končím.
K renesanční Itálii procházím kolem vlající Niké. Množství lidí a hluk se zvyšuje. Směrem k Moně Lise hluk ještě stoupá. Lidé procházejí středem chodby, nekoukají vlevo vpravo, děti se honí a ječí, několik mobiluje, mladá Japonka sedí na lavici a kojí dítě, strážný na to nic. Tady to není galerie, ale karneval. U Mony Lisy dav houstne. Obraz je zasklený a před dvojitým zábradlím. Překvapivě malý a tmavý. Ale Lisa se dál mírně usmívá na ten dav zvědavců.
Tak to by bylo, teď honem pryč. Venku se mezitím udělalo hezky, dá se chodit v tričku a kraťasech. Sraz máme v šest na Place de la Concorde a tak mám dost času. Už žádné umění. Procházím se uličkami a poprvé narážím na knihkupectví. Možná jsou nějaké prodejny knih v supermarketech, ale tam zase nechodím já. Za celé tři dny jsem knihy nikde neobjevil. Ani jsem neviděl nikoho číst, snad jen jednu slečnu v metru. Noviny? Také ne. Oni snad nečtou – a pak že jsou kulturní národ. Jak se to pozná? Prošel jsem vstupem a knihkupectví pokračovalo v zastřešeném dvorku dlážděném polámanými kachly a betonem. To je divočina, to jsem viděl naposledy u Maťi v Lublanské, který má sklad knih v bývalé továrně. Prošel jsem nabídkou a zastavil se u pohlednic. Vybral jsem si jednu s pohledem na Eiffelovku přes Seinu, v popředí loď. Procházel jsem s dál. V jedné uličce jsem uviděl na rohu zelinářství, všechny plody vystaveny v bedničkách, celé zastřešeno zelenobílou markýzou. Připadalo mi tak typické pro Paříž, že jsem si to nakreslil a zpaměti zkusil i barevně.

Poznámka
A vůbec se mi tu domy líbí. Všechno je bílé, nebo trošku zašlé a šedivé – ale ne moc zašlé. Často používají kámen, třeba na boční zdi činžáků. Vypadá to zajímavě, otázka je, jestli to nekomplikuje život – kámen táhne vodu, byty se nedají moc vytopit. Všechna okna jsou úzká a vysoká, téměř vždy zvenčí mají dřevěné žaluzie. Většinou i malý balkónek. V parteru bez výjimky obchůdky, kavárničky. Jen v bočních ulicích nebývají. Na pohled příjemné, milé. Tady se dá žít.

A pak už k autobusu. Ještě projížďka na parníku – ale beze mne. Raději se procházím po nábřeží, pod mostem nacházím bydliště místních homelesů – clochardů. Žádné krabice a igelitky. Mají tam natahané staré pohovky, přikrývky (ani to moc nesmrdí) a tranzistoráček. Vyšel jsem na most, v dáli se žlutě rozsvítila Eiffelovka a přesně v osm začala blikat. V tom jsem potkal pana Doležala z Roztok. Pořád mu slibuji, že se zastavím – a pak ho potkám v Paříži. Měl trochu upito, ale jako vždy srdečný a vstřícný. Vyměnili jsme si maily a slíbili si setkání. To musím dodržet.

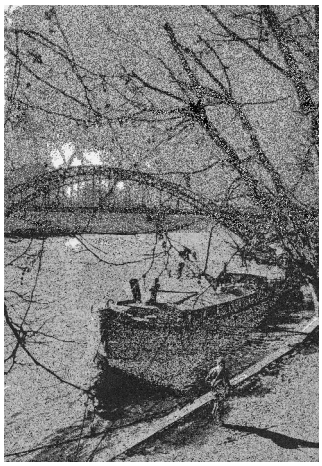

Pak už jsme jeli domů. Než riskovat další příšernou noc, lehl jsem si na podlahu autobusu a aspoň pár hodin zaspal.
Probuzení v Čechách bylo kruté. Zima, vlhko, mlha.
Co jsem nestihl
Muzeum člověka a Dějiny filmu na Trocaderu, v Louvru předřeckou sochu a řeckou keramiku, egyptské umění, z míst Place de la Vosges.
A co bych chtěl ještě prožít – kafíčko a vínečko v kavárničce, někde se najíst. A taky trochu kreslit a malovat.
1. 11. 05